

Kommentar på Finanspolitiska rådets rapport

Pär Österholm
Handelshögskolan, Örebro universitet

Finanspolitiska rådets konferens, 2018-05-17

Disposition

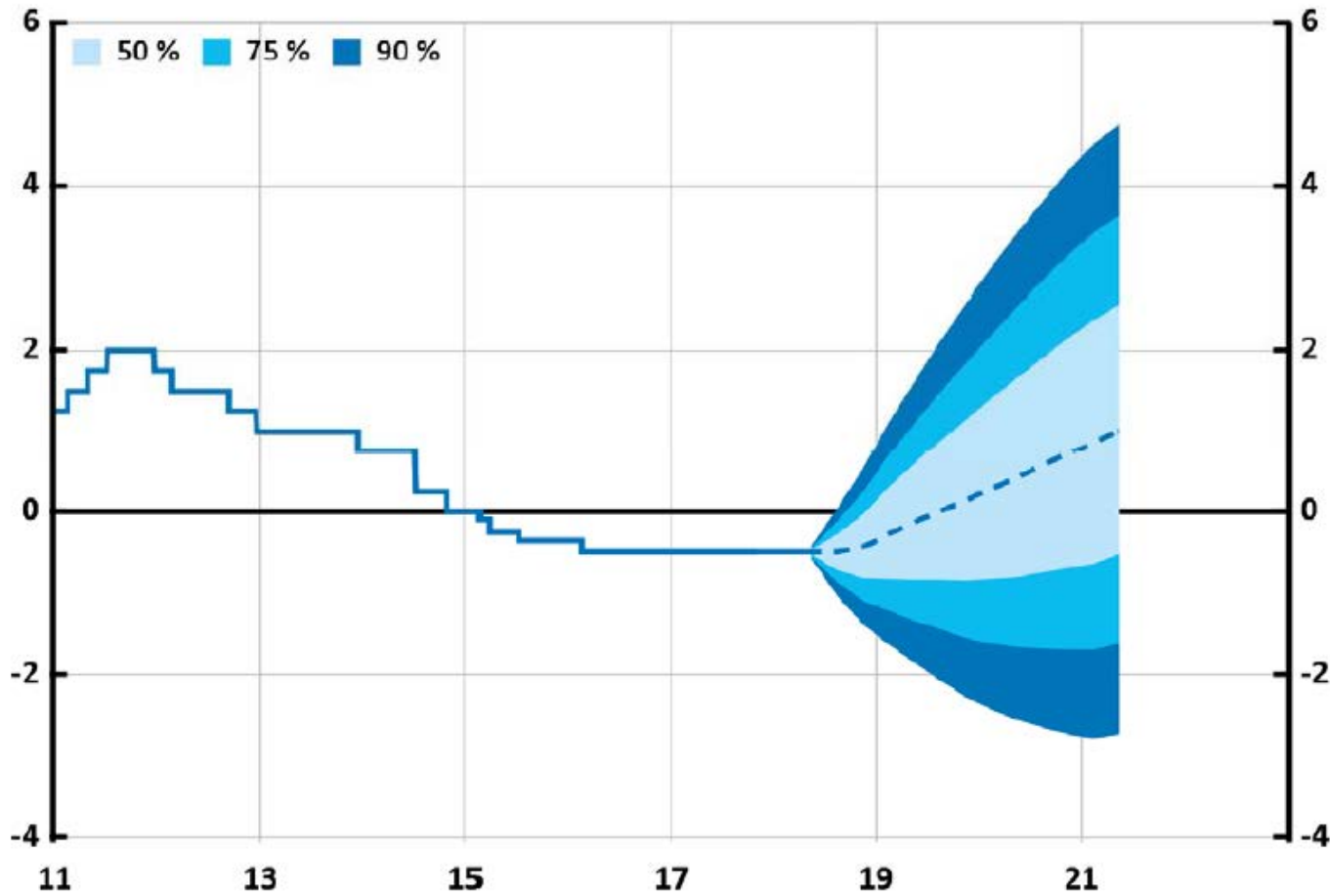

- Ansvarsfördelningen mellan finans- och penningpolitik
- Långsiktig hållbarhet i de offentliga finanserna
- Bostadsmarknaden

Ansvarsfördelning finanspolitik/penningpolitik

- Leeper (1993): *“Analysing one policy is like dancing a tango solo: It’s a lot easier, but it is incomplete and ultimately unfulfilling.”*
- FPR: Låga realräntor \Rightarrow Finanspolitiken kan behöva ta stort stabiliseringspolitiskt ansvar.
 - *“Det bör därför finnas finanspolitiskt handlingsutrymme för att kunna öka budgetunderskott och statsskuld när en kris väl uppstår.”*
- Det behövs inte en kris – Riksbankens handlingsutrymme vid nästa lågkonjunktur kan vara litet och stöd kan behövas redan då.

Reporänta med osäkerhetsintervall

Penningpolitisk rapport april 2018

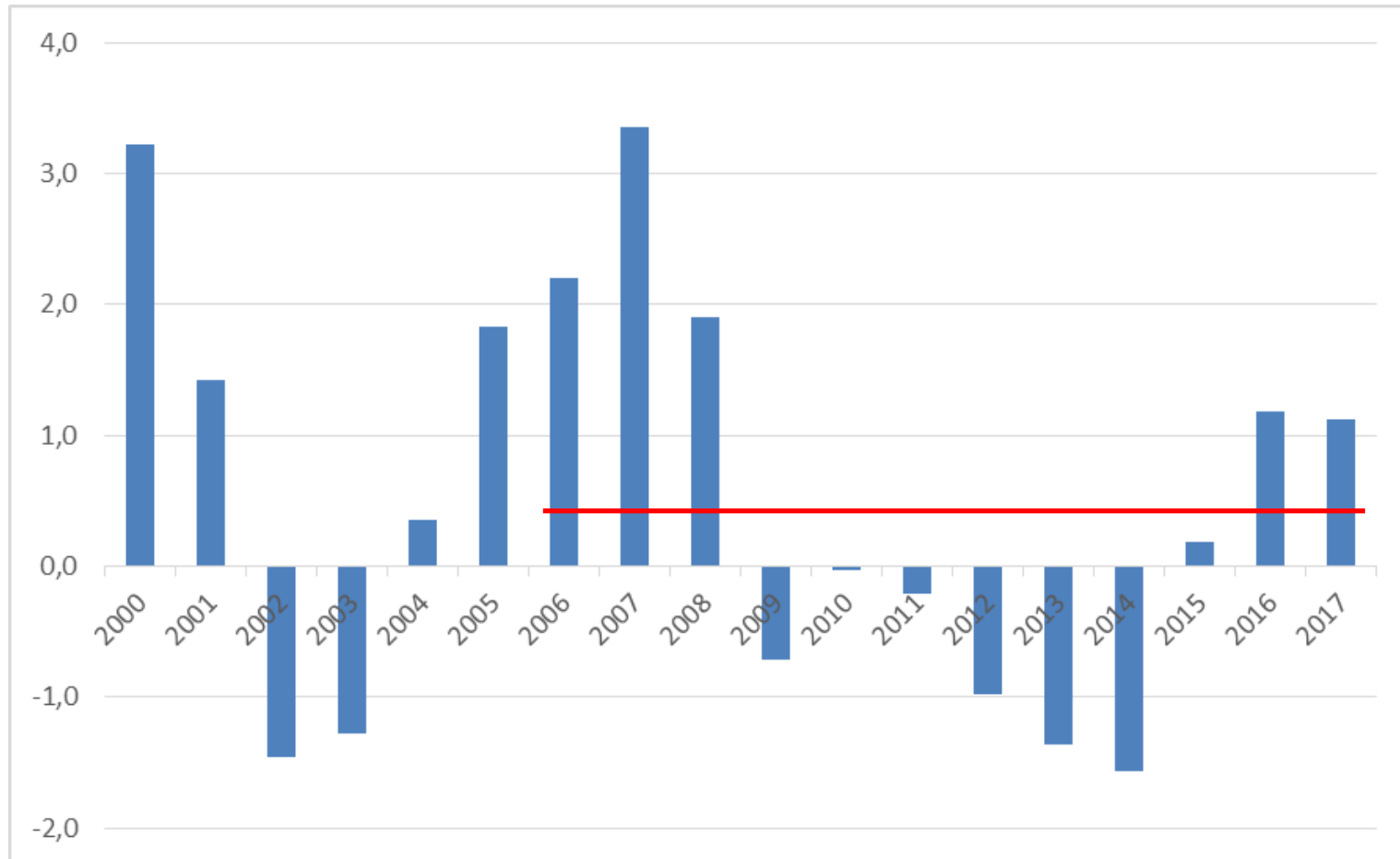
Ansvarsfördelning finanspolitik/penningpolitik

- Finns anledning att reflektera över Riksbankens verktygslåda.
 - Parlamentarisk kommitté leds av Dillén, redovisar sitt uppdrag senast 31:a maj 2019.
- FPR: Ingen anledning att revidera ansvarsfördelning mellan penning- och finanspolitik.
 - Vid normala konjunktursvängningar har penningpolitiken huvudansvaret.
 - Finanspolitiken kan behöva ge stöd exempelvis då räntesänkningar inte räcker till/längre är möjliga.

Ansvarsfördelning finanspolitik/penningpolitik

- Vissa menar att den ekonomiska politiken är alltför expansiv för närvarande.
- Om denna bör stramas åt totalt sett så bör det i första hand ske genom en stramare finanspolitik.
- För närvarande har både finans- och penningpolitik problem med måluppfyllelsen.

Finansiellt sparande i offentlig sektor

Konjunkturläget mars 2018

- FPR:
 - *"Både nuvarande och tidigare regeringar har betonat vikten av måluppfyllelse i ett framåtblickande perspektiv".*
 - Överskottsmålskommitténs och riksdagens definition av målavvikelse *"... innebär i princip att historiska avvikelser inte behöver kompenseras."*
 - *"Överskottsmålet kommer inte bara att följas upp genom det strukturella sparandet utan också genom analyser av hur det faktiska sparandet utvecklas under en åttaårsperiod."*
- Nödvändigt att även utvärdera utfallen. Det är ju faktiskt sparande som är av betydelse, inte intentioner.

FPR:

- *"De beräkningar av de offentliga finansernas hållbarhet som KI gjort för rådets räkning tyder på små risker för en ohållbar utveckling."*
- Hållbarhetsberäkningarna är mycket känsliga för ändrade antaganden. *"De offentliga finanserna bedöms nu vara betydligt mer hållbara än för ett år sedan vilket till stor del förklaras av att utgångsläget för beräkningarna nu är bättre."*

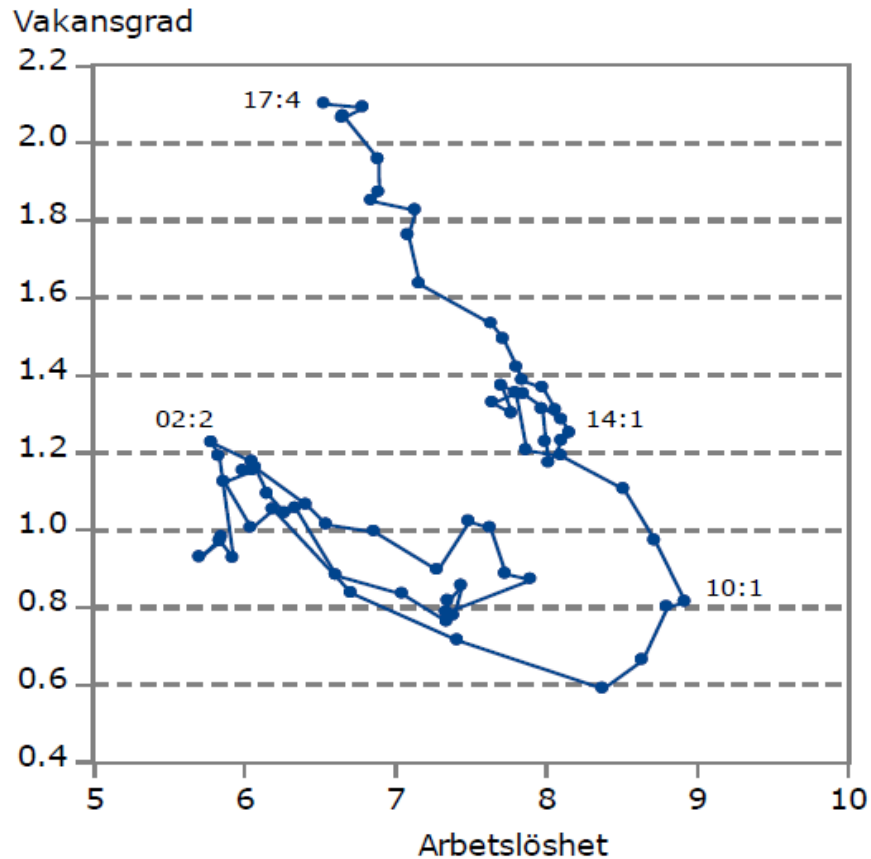
Långsiktig hållbarhet

Mer känslighetsanalys – variera antaganden ytterligare.

- Beräkningarna bygger på ett bibehållet välfärdsåtagande.
 - Är vi nöjda med nivån på dagens åtagande när det gäller vård, skola och rättsväsende?
- Arbetsmarknaden i ljuset av migrationen.
 - Många nyanlända har mycket dåliga förutsättningar att lyckas på den svenska arbetsmarknaden. KI:s KAMEL är för optimistisk.
 - Nyanlända hamnar i glesbygd ⇒ Ytterligare försämrade matchning på arbetsmarknaden.
⇒ Arbetslöshet underskattas och sysselsättningsgrad överskattas.

Beveridgekurvan i Sverige

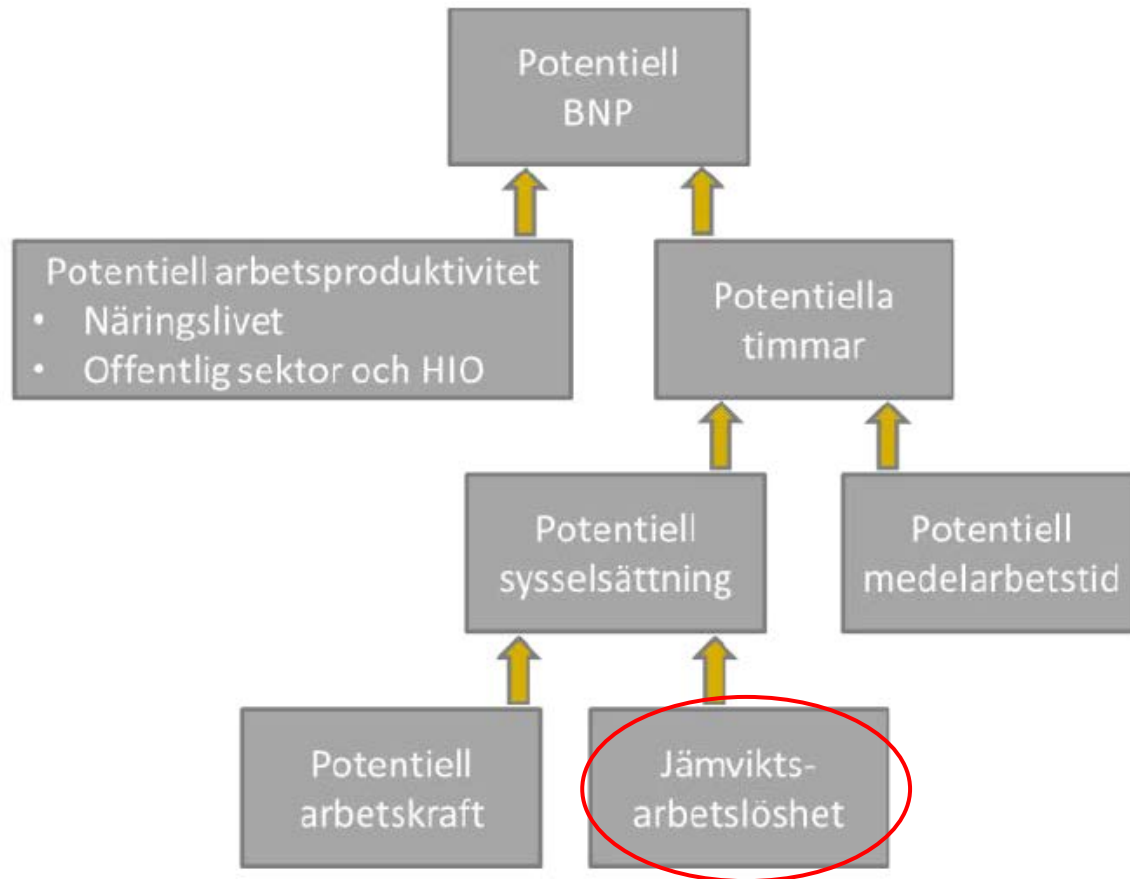

Konjunkturläget mars 2018

Arbetsförmedlingen (2015):

- ”... nästan hälften av samtliga utrikes födda med högst förgymnasial utbildning som invandrade under åren i början av 1990-talet inte var i arbete år 2012, det vill säga cirka 20 år senare.”
- Goda nyheter: Högre sysselsättningsgrad för eftergymnasialt utbildade invandrare 2014 än 2005: 76 procent jämfört med 71.
- Dåliga nyheter: Lägre sysselsättningsgrad för dem med högst förgymnasial utbildning: 37 procent jämfört med 44.

Potentiell BNP

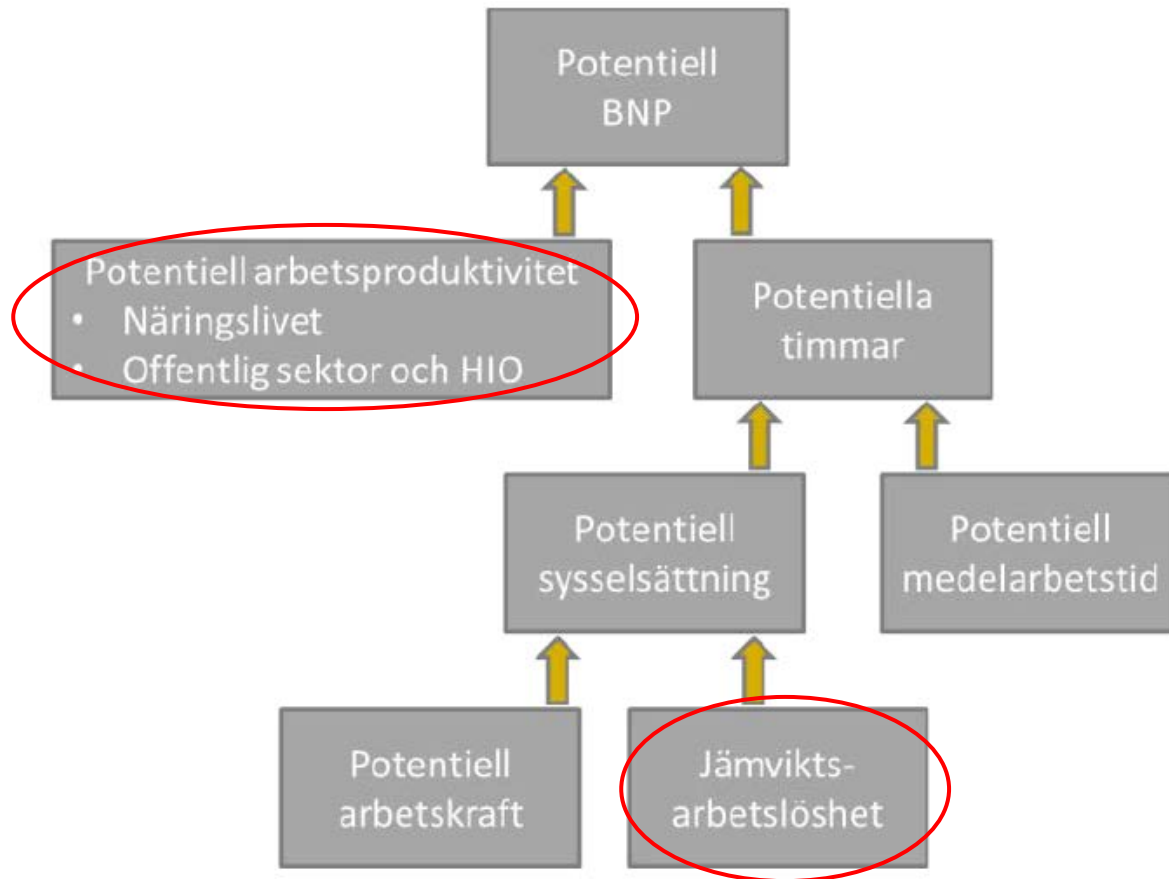

Svensk finanspolitik 2017

Dagens nyheter (2015) studerade beviljade PUT 2004:

- Tio år efter PUT beviljats har färre än varannan flykting en inkomst över 13 000 kronor per månad.
- Medianinkomster
 - Svenskfödda: 26 200 kr/månad.
 - Flyktingar: 11 100 kr/månad
 - Anhöriginvandrare till flyktingar: 4 500 kr/månad.

Potentiell BNP

Svensk finanspolitik 2017

Långsiktig hållbarhet

- Potentiell BNP överkattas sannolikt.
- Och då är ändå Konjunkturinstitutet mindre optimistiska än Finansdepartementet...
- Lägre inkomster och högre utgifter än beräknat ger sämre offentliga finanser än i KI:s scenario. Men hur mycket?

Bostadsmarknaden

- Matchningen på arbetsmarknaden försämras sannolikt av en dysfunktionell bostadsmarknad.
- Var skall nästa miljon svenskar bo?
- Kapitalvinstskatt ger inlåsningsseffekt...
- ... men att avskaffa den har också negativa effekter.
- Penningpolitiken fel instrument för att hantera problemen.

- Fastighetsskatt

FPR: "De fulla konsekvenserna av att likformigheten i beskattningen brutits sönder är svåra att överblicka. Ett element i en kommande skattereform bör vara att skatten på fastigheter till större del tas ut löpande i relation till fastighetens värde och till mindre del tas ut på den realiserade kapitalvinsten."

- Ränteavdrag

Mats Persson (L) i SvD 2018-05-11: "Ränteavdragen är en tickande bomb i statsbudgeten, jag är övertygad om att det kommer något där efter valet."

- **Avreglera hyresmarknaden, avreglera hyresmarknaden, avreglera hyresmarknaden...**

Sammanfattning

- Viktigt med trovärdighet för det finanspolitiska ramverket.
 - Måluppfyllelse kan inte bara vara en framåtblickande fråga.
 - Rimligare att strama åt finanspolitiken än penningpolitiken.
- Den långsiktiga hållbarheten i de offentliga finanserna bör granskas noggrannare.
- Helhetsgrepp måste tas runt bostadsmarknaden.